

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ప్రథమస్కంధే పంచదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ప్రథమస్కంధే పంచదశోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ

ఏవం కృష్ణసఖః కృష్ణో భ్రాత్రా రాజ్ఞాఽఽవికల్పితః |
నానాశంకాస్పదం రూపం కృష్ణవిశ్లేషకర్మితః || 1 ||

శోకేన శుష్యద్వదనహృత్సరోజో హతప్రభః |
విభుం తమేవానుధ్యాయన్నాశక్నోత్ప్రతిభాషితుం || 2 ||

కృచ్ఛేణ సంస్తభ్య శుచః పాణినాఽఽమృజ్య నేత్రయోః |
పరోక్షేణ సమున్నద్ధప్రణయౌత్కంఠ్యకాతరః || 3 ||

సఖ్యం మైత్రీం సౌహృదం చ సారథ్యాదిషు సంస్మరన్ |
నృపమగ్రజమిత్యాహ బాష్పగద్గదయా గిరా || 4 ||

అర్జున ఉవాచ

వంచితోఽహం మహారాజ హరిణా బంధురూపిణా |
యేన మేఽపహృతం తేజో దేవవిస్మాపనం మహత్ || 5 ||

యస్య క్షణవియోగేన లోకో హ్యాప్రియదర్శనః |
ఉక్తేన రహితో హ్యేష మృతకః ప్రోచ్యతే యథా || 6 ||

యత్సంశ్రయాద్ ద్రుపదగేహముపాగతానాం

రాజ్ఞాం స్వయంవరముఖే స్మరదుర్మదానాం |

తేజో హృతం ఖలు మయాభిహతశ్చ మత్స్యః
సజ్జీకృతేన ధనుషాధిగతా చ కృష్ణా || 7 ||

యత్సన్నిధావహము ఖాండవమగ్నయేఽదా -
మింద్రం చ సామరగణం తరసా విజిత్య |
లభా సభా మయకృతాద్భుతశిల్పమాయా
దిగ్భ్యోఽహరన్ నృపతయో బలిమధ్వరే తే || 8 ||

యత్తేజసా నృపశిరోఽంఘ్రిమహాన్ మఖార్థే
ఆర్యోఽనుజస్తవ గజాయుతసత్త్వవీర్యః |
తేనాహృతాః ప్రమథనాథమఖాయ భూపా
యన్మోచితాస్తదనయన్ బలిమధ్వరే తే || 9 ||

పత్స్యాస్త్రవాధిమఖక్ష్మప్తమహాభిషేక -
శ్లాఘిష్ఠచారుకబరం కీతవైః సభాయాం |
స్పృష్టం వికీర్య పదయోః పతితాశ్రుముఖ్యా
యస్తత్స్త్రియోఽకృత హతేశవిముక్తకేశాః || 10 ||

యో నో జగోప వనమేత్య దురంతకృచ్ఛాద్
దుర్వాససోఽరిరచితాదయుతాగ్రభుగ్ యః |
శాకాన్నశిష్టముపయుజ్య యతస్త్రిలోకీం
తృప్తామమంస్త సలిలే వినిమగ్నసంఘః || 11 ||

యత్తేజసాథ భగవాన్ యుధి శూలపాణి -
ర్విస్మాపితః సగిరిజోఽస్తమదాన్నిజం మే |
అన్యేఽపి చాహమమునైవ కలేవరేణ
ప్రాప్తో మహేంద్రభవనే మహదాసనార్థం || 12 ||

తత్రైవ మే విహారతో భుజదండయుగ్మం
 గాండీవలక్షణమరాతివధాయ దేవాః |
 సేంద్రాః శ్రితా యదనుభావితమాజమీధ
 తేనాహమద్య ముషితః పురుషేణ భూమ్నా || 13 ||

యద్భ్యాంధవః కురుబలాభిమనంతపార -
 మేకో రథేన తతరేఽహమతార్యసత్త్వం |
 ప్రత్యాహృతం బహు ధనం చ మయా పరేషాం
 తేజాస్పదం మణిమయం చ హృతం శిరోభ్యః || 14 ||

యో భీష్మకర్ణగురుశల్యచమూష్వదభ్ర -
 రాజన్యవర్యరథమండలమండితాసు |
 అగ్రేచరో మమ విభో రథయాథపానా -
 మాయుర్మనాంసి చ దృశా సహ ఓజ ఆర్చ్ఛత్ || 15 ||

యద్ధోష్టు మా ప్రణిహితం గురుభీష్మకర్ణ -
 నప్తృతిగర్తశలసైంధవబాహ్లికాద్యైః |
 అస్త్రాణ్యమోఘమహిమాని నిరూపితాని
 నో పస్పృశుర్పహారిదాసమివాసురాణి || 16 ||

సౌత్యే వృతః కుమతినాఽఽత్మద ఈశ్వరో మే
 యత్పాదపద్మమభవాయ భజంతి భవ్యాః |
 మాం శ్రాంతవాహమరయో రథినో భువిష్టం
 న ప్రాహరన్ యదనుభావనిరస్తచిత్తాః || 17 ||

నర్మాణ్యుదారరుచిరస్మితశోభితాని
 హే పార్థ హేఽర్జున సఖే కురునందనేతి |
 సంజల్పితాని నరదేవ హృదిస్పృశాని
 స్మర్తుర్లుఠంతి హృదయం మమ మాధవస్య || 18 ||

శయ్యాసనాటనవికత్తనభోజనాది -

షైక్యాద్వయస్య ఋతవానితి విప్రలభః |
 సఖ్యః సఖేవ పితృవత్తనయస్య సర్వం
 సేహ మహాన్ మహితయా కుమతేరఘం మే || 19 ||

సోఽహం నృపేంద్ర రహితః పురుషోత్తమేన
 సఖ్యా ప్రియేణ సుహృదా హృదయేన శూన్యః |
 అధ్వన్యరుక్తమపరిగ్రహమంగ రక్షన్
 గోపైరసద్భిరబలేవ వినిర్జితోఽస్మి || 20 ||

తద్వై ధనుస్త ఇషవః స రథో హయాస్తే
 సోఽహం రథీ నృపతయో యత ఆనమంతి |
 సర్వం క్షణేన తదభూదసదీశరిక్తం
 భస్మన్ హతం కుహకరాధమివోప్తమూష్యాం || 21 ||

రాజంస్త్వయాభిషృష్టానాం సుహృదాం నః సుహృత్పురే |
 విప్రశాపవిమూఢానాం నిఘ్నతాం ముష్టిభిర్మిథః || 22 ||

వారుణీం మదిరాం పీత్వా మదోన్మథితచేతసాం |
 అజానతామివాన్యోన్యం చతుఃపంచావశేషితాః || 23 ||

ప్రాయేణైతద్భగవత ఈశ్వరస్య విచేష్టితం |
 మిథో నిఘ్నంతి భూతాని భావయంతి చ యన్మిథః || 24 ||

జలౌకసాం జలే యద్వన్మహంతోఽదంత్యణీయసః |
 దుర్బలాన్ బలినో రాజన్ మహంతో బలినో మిథః || 25 ||

ఏవం బలిష్ఠైర్యదుభిర్మహద్భిరితరాన్ విభుః |
 యదూన్ యదుభిరన్యోన్యం భూభారాన్ సంజహార హ || 26 ||

దేశకాలార్థయుక్తాని హృత్తాపోపశమాని చ |
హరంతి స్మరతశ్చిత్తం గోవిందాభిహితాని మే || 27 ||

సూత ఉవాచ

ఏవం చింతయతో జిష్ణోః కృష్ణపాదసరోరుహం |
సౌహార్దేనాతిగాఢేన శాంతాఽఽసీద్విమలా మతిః || 28 ||

వాసుదేవాంఘ్రినుధ్యానపరిబృంహితరంహసా |
భక్త్యా నిర్మథితాశేషకషాయథిషణోఽర్జునః || 29 ||

గీతం భగవతా జ్ఞానం యత్తత్సంగ్రామమూర్ధని |
కాలకర్మతమోరుద్ధం పునరధ్యగమద్ విభుః || 30 ||

విశోకో బ్రహ్మసంపత్త్యా సంచ్చిన్నద్వైతసంశయః |
లీనప్రకృతినైర్గుణ్యాదలింగత్వాదసంభవః || 31 ||

నిశమ్య భగవన్మార్గం సంస్థాం యదుకులస్య చ |
స్వపథాయ మతిం చక్రే నిభృతాత్మా యుధిష్ఠిరః || 32 ||

పృథాప్యనుశ్రుత్య ధనంజయోదితం

నాశం యదూనాం భగవద్గతిం చ తాం |

ఏకాంతభక్త్యా భగవత్యధోక్షజే

నివేశితాత్మోపరరామ సంసృతేః || 33 ||

యయాహరద్భువో భారం తాం తనుం విజహావజః |
కంటకం కంటకేనేవ ద్వయం చాపీశితుః సమం || 34 ||

యథా మత్స్యాదిరూపాణి ధత్తే జహ్యాద్యథా నటః |
భూభారః క్షపితో యేన జహౌ తచ్చ కలేవరం || 35 ||

యదా ముకుందో భగవానిమాం మహీం
 జహౌ స్వతన్వా శ్రవణీయసత్కథః |
 తదా హరేవాప్రతిబుద్ధచేతసా -
 మధర్మహేతుః కలిరన్వవర్తత || 36 ||

యుధిష్ఠిరస్తత్పరిసర్పణం బుధః
 పురే చ రాష్ట్రే చ గృహే తథాఽఽత్మని |
 విభావ్య లోభాన్వృతజిహ్వాహింసనా -
 ద్యధర్మచక్రం గమనాయ పర్యథాత్ || 37 ||

స్వరాట్ పౌత్రం వినయినమాత్మనః సుసమం గుణైః |
 తోయనీవ్యాః పతిం భూమేరభ్యషించద్ గజాహ్వయే || 38 ||

మధురాయాం తథా వజ్రం శూరసేనపతిం తతః |
 ప్రాజాపత్యాం నిరూప్యేష్టిమగ్నీనపిబదీశ్వరః || 39 ||

విస్సృజ్య తత్ర తత్ సర్వం దుకూలవలయాదికం |
 నిర్మమో నిరహంకారః సంచ్చిన్నాశేషబంధనః || 40 ||

వాచం జహావ మనసి తత్ప్రాణ ఇతరే చ తం |
 మృత్యావపానం సోత్సర్గం తం పంచత్వే హ్యజోహవీత్ || 41 ||

త్రిత్వే హుత్వాథ పంచత్వం తచ్చైకత్వేఽజహోన్మునిః |
 సర్వమాత్మన్యజహవీద్ బ్రహ్మణ్యాత్మానమవ్యయే || 42 ||

చీరవాసా నిరాహారో బద్ధవాఙ్ముక్తమూర్ధజః |
 దర్శయన్నాత్మనో రూపం జడోన్మత్తపిశాచవత్ || 43 ||

అనవేక్షమాణో నిరగాదశృణ్వన్ బధిరో యథా |
ఉదీచీం ప్రవివేశాశాం గతపూర్వాం మహాత్మభిః |
హృది బ్రహ్మ పరం ధ్యాయన్ నావర్తేత యతో గతః || 44 ||

సర్వే తమను నిర్జగ్ముర్భ్యాతరః కృతనిశ్చయాః |
కలినాధర్మమిత్రేణ దృష్ట్వా స్పృష్టాః ప్రజా భువి || 45 ||

తే సాధుకృతసర్వార్థా జ్ఞాత్వాఽఽత్యంతికమాత్మనః |
మనసా ధారయామాసుర్వైకుంఠచరణాంబుజం || 46 ||

తద్ధ్యానోద్రిక్తయా భక్త్యా విశుద్ధధిషణాః పరే |
తస్మిన్ నారాయణపదే ఏకాంతమతయో గతిం || 47 ||

అవాపుర్దురవాపాం తే అసద్భిర్విషయాత్మభిః |
విధూతకల్మషాస్థానే విరజేనాత్మనైవ హి || 48 ||

విదురోఽపి పరిత్యజ్య ప్రభాసే దేహమాత్మవాన్ |
కృష్ణావేశేన తచ్చిత్తః పితృభిః స్వక్షయం యయౌ || 49 ||

ద్రౌపదీ చ తదాఽఽజ్ఞాయ పతేనామనపేక్షతాం |
వాసుదేవే భగవతి హ్యేకాంతమతిరాప తం || 50 ||

యః శ్రద్ధయైతద్భగవత్ప్రియాణాం
పాండోః సుతానామితి సంప్రయాణం |
శృణోత్యలం స్వస్త్వయనం పవిత్రం
లభ్యా హరౌ భక్తిముపైతి సిద్ధిం || 51 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
ప్రథమస్కంధే పాండవస్వర్గారోహణం నామ పంచదశోఽధ్యాయః ||